

Streekarchief Goeree-Overflakkee

Jaarverslag 2010

Omslag:

Zegel van Frank van Borselen hangende aan een charter van 4 september 1438 aanwezig in het archief van de ambachtsheerlijkheid Melissant

ORGANISATIE

Aan het hoofd van het streekarchief staat de Bestuurscommissie Streekarchief Goeree-Overflakkee. Deze commissie heeft het afgelopen jaar tweemaal vergaderd. De samenstelling is als volgt:

Leden:	mr. H. Scholtens, voorzitter	(gemeente Middelharnis)
	K. Kastelein, wnd-voorzitter	(gemeente Dirksland)
	H. van Steeg	(gemeente Goedereede)
	drs. J.T.M. Brouwer	(gemeente Oostflakkee)
	ir. A.W. van der Vlies	(waterschap Hollandse Delta)
Plv. leden:	drs. P. Zevenbergen	(gemeente Middelharnis)
	drs. S. Stoop	(gemeente Dirksland)
	P. Feller	(gemeente Goedereede)
	J. Heijkoop	(gemeente Oostflakkee)
	drs. A.A. van Vliet	(waterschap Hollandse Delta)

De streekarchivaris fungeert daarbij als adviseur en secretaris.

In de vergadering van 10 februari 2010 zijn de volgende punten vastgesteld:

- Jaarverslag 2009 (inclusief de jaarrekening over 2009)
- Archiefbewerkingsplan 2010-2012 (Bijlage I)
- Conceptbegroting 2011

In de vergadering van 28 oktober 2010 zijn aan de orde geweest:

- De vernieuwde website en de historische canon
- De voorgenomen inspectie van de gemeenten en het ISGO

Afgesproken is, dat de toekomstige gemeentelijke herindeling en de daarmee gepaard gaande wijzigingen in de administratieve processen een vast agendapunt van de Bestuurscommissie zal zijn.

BEWAREN

acquisitie

Archieven van de deelnemers

Het afgelopen jaar zijn er van de gemeenten en het waterschap geen archieven ontvangen.

Archieven van derden

De volgende archieven en collecties zijn verworven:

- Rechterlijk Archief Oud-Kraijerspolder, 1704-1810 (uit: Nationaal Archief)
  - Volleybalvereniging 'Intermezzo' uit Middelharnis
  - Watersportvereniging 'Bommelse Gors' uit Den Bommel
  - Classis Rotterdam Christelijk Gereformeerde Kerk
  - Gemengd koor 'Excelsior' uit Dirksland
  - Toneelgroep Stad aan 't Haringvliet
  - Wereldwinkel uit Middelharnis
  - Van P. Vreeswijk uit Nieuwe-Tonge: een groot aantal (christelijke) boeken en brochures
- Voorst zijn nog diverse losse aanwinsten ontvangen.

restauratie en conservering

Restauratieplan

Eerst als alle archieven zijn omgepakt in zuurvrij papier kan goed worden geïnventariseerd welke archiefstukken restauratie behoeven. Er kan dan een meerjarenprogramma worden opgesteld met daarin een prioriteitenlijst en een financiële paragraaf. Elk jaar worden nu al archiefstukken, die in slechte staat verkeren en dus eigenlijk niet te raadplegen zijn, gerestaureerd. Hiervoor is een beperkt budget beschikbaar.

Passieve conservering

Voor het kaartmateriaal worden speciale zuurvrije (doorzichtige) hoezen gebruikt. Zo kunnen de kaarten worden bekeken zonder dat ze worden aangeraakt. Tevens fungeren deze hoezen als bescherming tegen vouwen, scheuren, e.d.. Ook voor alle andere archiefstukken worden zuurvrije omslagen toegepast. Het ligt in de planning dat in de loop van 2011 de gemeentearchieven worden omgepakt in zuurvrije materialen. De waterschapsarchieven zijn al omgepakt in zuurvrij materiaal.

De beide archiefbewaarplaatsen zijn voorzien van een klimaatbeheersinginstallatie, zodat een constante temperatuur en luchtvochtigheid is gewaarborgd.

inspectie en advisering

Inspectie

De streekarchivaris heeft een toezichthoudende taak op het archiefbeheer van de deelnemende gemeenten en het ISGO. Hiertoe zijn de gemeentelijke archiefverordeningen aangepast. In de praktijk zal de inspectie bestaan uit het eenmaal per jaar bezoeken van de gemeentehuizen. Bij het eerste bezoek zal een inventarisatie van de toestand van de 'papieren' plaatsvinden, bij een vervolfbezoek zal de nadruk liggen op de digitale bestanden. In overleg met de provinciale archiefinspectie is een checklist samengesteld. Deze lijst met vragen is eind november naar de vier gemeentesecretarissen gestuurd om een deel van de vragen in te vullen. Na het ontvangen van de (deels) ingevulde lijsten, zal een afspraak worden gemaakt voor een inspectie. Op 24 november 2010 is als eerste het archief van het ISGO geïnspecteerd, waarna een rapportage

aan het dagelijks bestuur is toegezonden. Na inspectie van de gemeentearchieven zal op initiatief van de streekarchivaris eens per jaar overleg worden gevoerd met de hoofden van de archiefafdelingen van de deelnemers.

Advisering

De streekarchivaris kan op verzoek of op eigen initiatief de deelnemers adviseren over en ter zijde staan bij zaken als vernietigingstermijnen, digitale duurzaamheid, het opstellen van een documentair structuurplan etc.. Voor de gemeente Middelharnis is geadviseerd de vernietigingstermijn van cliëntendossiers van sociale zaken terug te brengen van twintig naar zeven jaar.

bijzondere verzamelingen

Bibliotheek

De boekencollectie is volledig gecatalogiseerd. Door schenking en aankoop zal de bibliotheek in de toekomst waar nodig worden uitgebreid. Met name op het gebied van de geschiedenis van Nederland zal gezocht worden naar standaardwerken.

In 2010 zijn de volgende boekwerken – verschenen over de geschiedenis van Goeree-Overflakkee – verkregen:

- Financieel onderzoek herindelingsvarianten Goeree-Overflakkee; Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties & Provincie Zuid-Holland
- Herindelingsontwerp Goeree-Overflakkee; Provincie Zuid-Holland
- Verandering en verval – De visserij van Middelharnis tijdens de Franse tijd (Bachelor-scriptie voor de opleiding Geschiedenis aan de Universiteit Leiden); Marco Kuiper
- De monumenten van de watersnood 1953; Marijke van Hamelsveld, Piet van der Have & Simon van der Haagen
- Watersnood; Kees Slager
- Pioniers van ‘het Oude land’ – Kroniek van Ooltgensplaat en de familie Van Putten; L.P. van Putten
- Omgeroepen vanaf de pui te Ooltgensplaat (1584-1811), Hollandse bronnen deel 5; J.J. Vervloet
- Licht boven de duinen – De toren van Goedereede; Maarten Enderman, Jan van der Ligt, Ben Olde Meierink, Anne Paupit & Ester Vink

Topografie

Vrijwilliger J.L. Lokker is al geruime tijd bezig met het beschrijven van alle topografische kaarten. De kaarten van vóór 1900 zijn inmiddels beschreven en toegankelijk gemaakt. Ook de kaarten uit de twintigste eeuw zijn voor een groot deel gecatalogiseerd. De kaarten worden in zuurvrije hoezen opgeborgen. Er zal worden getracht hiaten in de verzameling zoveel als mogelijk aan te vullen. Hiervoor is een beperkt budget beschikbaar.

Fotoarchief

Van de deelnemers zijn ook veel foto's en prentbriefkaarten overgedragen. De prentbriefkaarten zijn ingescand. Eind 2010 is een selectie te bekijken op de vernieuwde website. Gezien de hoeveelheid ervan zou het opzetten van een beeldbank de voorkeur verdienen. Hiernaar zal een onderzoek worden ingesteld. Al enkele jaren loopt het project van digitalisering foto's van het Eilanden-Nieuws. De heren Grinwis komen een keer per week om deze foto's te dateren en te beschrijven. Archiefmedewerker Maarten Bos begeleidt dit project en werkt er ook aan mee. Op het moment zijn al ruim 9.000 foto's beschreven.

BEWERKEN

inventarisatie

Een groot deel van de archieven is reeds geïnventariseerd, met uitzondering van de gemeentelijke archieven van na 1966. Hiervan zijn slechts dossierinventarissen voorhanden. Voor 2010 e.v. is een archiefbewerkingplan opgesteld om te komen tot een systematische beschrijving van de archieven, rekening houdend met de formatie.

De bibliotheek is volledig geïnventariseerd en de kaartencollectie voor negentig procent.

nadere toegangen

De meest geraadpleegde bronnen zijn de registers van de burgerlijke stand en de bevolkingsregisters. Om deze beter toegankelijk te maken zijn door onze vaste vrijwilligers H.F.B. en G.H.J. Plasschaert uit Hellevoetsluis inmiddels nadere toegangen op de registers van de burgerlijke stand gemaakt.

Een belangrijk project waarbij het streekarchief betrokken is, is Genlias. Op www.genlias.nl kunnen mensen op zoek gaan naar hun voorouders. In opdracht van het Nationaal Archief in Den Haag zijn alle geboorte-, huwelijks- en overlijdensakten van de (voormalige) gemeenten op Goeree-Overflakkee ingevoerd. Op verschillende manieren kunnen de mensen via internet zoeken. De betreffende akte(n) kan/kunnen worden besteld bij het streekarchief. Hier wordt veel gebruik van gemaakt.

Vrijwilliger M.J. van der Valk uit Oosterhout legt zich toe op het indexeren van rechterlijke en weeskamerarchieven.

automatisering en digitalisering

Vrijwilliger Jelle Steemers heeft alle prentbriefkaarten ingescand om deze vervolgens via de website beschikbaar te kunnen stellen. Hiervoor is een zogenaamde beeldbank noodzakelijk. Onderzocht zal worden of dit in samenwerking met andere (culturele) instellingen of overheden bekostigd kan worden.

BENUTTEN

studiezaal en verschaffen van inlichtingen

Van de studiezaal wordt veel gebruik gemaakt door archiefonderzoekers, genealogen en vrijwilligers. Zij hebben alle gegevens betreffende het eiland voorhanden. Vanuit de werkruimte van de medewerkers van het streekarchief kan toezicht worden gehouden op de studiezaal. Er is een koffietafel aanwezig, terwijl bezoekers ook gebruik kunnen maken van lockers om daar tassen e.d. in op te bergen.

Vanaf 1 mei 2005 wordt een bezoekersregister bijgehouden. In de periode mei t/m december 2005 hebben ruim 250 personen het archief bezocht.

Hieronder de andere jaren:

2006 980 bezoekers

2007 1050 bezoekers

2008 1200 bezoekers

2009 1500 bezoekers

2010 1450 bezoekers

De getallen zijn afgerond. Niet alle mensen hebben zich ingeschreven, dus de aantallen zullen zeker naar boven moeten worden bijgesteld. Ook niet meegeteld zijn de schoolklassen (voor 2010 ruim 100 kinderen), die voor een rondleiding/presentatie het archief hebben bezocht.

Het verschaffen van inlichtingen, zowel voor bezoekers in studiezaal als per telefoon of email neemt een belangrijk deel van de tijd van de medewerkers in beslag. Het archief voorziet daarmee duidelijk in een behoefte. De vraagstelling is zeer divers. De medewerkers proberen te stimuleren, dat mensen zoveel mogelijk zelf onderzoek doen.

ambtelijke ondersteuning

Aan de deelnemers van het streekarchief kunnen de medewerkers ondersteuning verlenen in de vorm van onderzoek in de archieven en het schrijven van notities betreffende historische onderwerpen etc. Maar ook op archieftechnisch gebied kan eventueel dienstverlenend worden gewerkt. Met enige regelmaat worden aan de gemeenten gegevens verstrekt over uiteenlopende onderwerpen. Afgelopen jaar is onder andere ondersteuning verleend aan de gemeente Middelharnis om in het kader van de BAG de bouwjaren van panden zoveel mogelijk te bepalen.

contacten met culturele instellingen

Er worden goede contacten onderhouden met de musea, culturele instellingen en historische verenigingen op het eiland. Vanaf 18 september 2008 hebben de vrijwilligers van het Genealogisch Centrum Goeree-Overflakkee onderdak gekregen in het streekarchief. Wekelijks komt een groep vrijwilligers werken aan de uitbreiding van de collectie, die voor een ieder is te raadplegen op de studiezaal. Vanaf 2006 wordt er ook meegewerkt aan de jaarlijkse Genealogische Dag, die zij organiseren. De Genealogische Dag voor 2010 werd op 6 maart gehouden.

educatie

In samenwerking met het Erfgoedhuis Zuid-Holland is een lespakket ontwikkeld voor kinderen in groep 5 van het basisonderwijs rond het thema historische kaarten. Het lespakket bestaat uit drie lessen op school en afsluitend een bezoek aan het archief. Het materiaal voor de lessen op school wordt aangeleverd door het streekarchief. Afsproken is het lesmateriaal volgend jaar aan te passen voor groep 8.

Het afgelopen jaar is intensief overleg gevoerd met vertegenwoordigers van de bibliotheek Zuid-Hollandse Eilanden en Streekarchief Voorne-Putten en Rozenburg om te komen tot een

lespakket 'Historie in de bibliotheek'. Gekozen is voor de volgende vier thema's: waterbeheersing, mobiliteit, toerisme en ruilverkaveling.

Voor het (basis)onderwijs is een historische canon voor Goeree-Overflakkee ontwikkeld. In vijftig vensters zijn de hoogte/dieptepunten van de eilandgeschiedenis verwerkt. Met de lancering van de vernieuwde website is ook de historische canon geïntroduceerd. Het is de bedoeling deze in de toekomst aan te vullen met meer achtergrondinformatie. In het oudejaarsnummer van Eilanden-Nieuws stond een paginagroot artikel over de canon.

verzorgen cursussen en lezingen

Er zijn de afgelopen jaren geen cursussen vanuit het streekarchief gegeven. Wel hebben de medewerkers van het streekarchief enkele lezingen en rondwandelingen verzorgd, zoals:

- 18 januari een lezing voor de PCOB in 'De Hoeksteen' te Middelharnis over de Watersnoodramp van 1953 en het herstel
- 24 februari een lezing voor de ANBO, afdeling Oostflakkee in 'Ebbe en Vloed' te Oude-Tonge over de jaren '50 en '60
- 1 maart presentatie de 'Smaak van de 19^e eeuw' voor medewerkers/vrijwilligers Open Monumentendag in 'Het Diekhuus'
- 11 maart Erfgoedspoor groep 5 van De Nobelaer uit Oude-Tonge
- 22 maart Erfgoedspoor groep 5 van Het Kompas uit Den Bommel
- 17 april Cultureel Ontbijt in 'Het Diekhuus' over de 19^e eeuw
- 21 april een lezing voor ouderen PKN Middelharnis in 'De Hoeksteen' te Middelharnis over de Watersnoodramp van 1953 en het herstel
- 20 mei Erfgoedspoor groep 5 van De Hoeksteen uit Ooltgensplaat
- 10 juni presentatie groep leerlingen RGO te Middelharnis over de Tweede Wereldoorlog
- 2 november presentatie visserij van Middelharnis voor leden van de Rotary Goeree-Overflakkee
- 30 november Erfgoedspoor groepen 7/8 van de Eben Haëzerschool uit Goedereede
- 29 december presentatie archief en rondleiding archiefbewaarpplaatsen familie Lokker
- Diverse rondwandelingen door Middelharnis als gids van het VVV

onderzoek en publicaties

De medewerkers van het streekarchief doen regelmatig onderzoek of helpen mensen met hun onderzoek in de archieven. Het betreffen zowel vragen van mensen in de studiezaal als vragen per telefoon, per brief of per e-mail.

De volgende publicaties zijn door medewerkers van het streekarchief de afgelopen jaren verschenen:

Door streekarchivaris J.C. Both:

- De Spaanse griep – het verdrongen drama (in: De Ouwe Waerelt, maart 2010)
- 'Daar is ons zwembassin, daar is ons jolijt!' (in: De Ouwe Waerelt, september 2010)
- Vallen en opstaan. Uit het korte bestaan van de Goereese Sport Vereniging (in: De Ouwe Waerelt, september 2010)
- Sportpark 'Concordia' met wielervedbaan (in: De Ouwe Waerelt, september 2010)
- Rekken en strekken. 100 jaar Sparta Hygiëa (in: De Ouwe Waerelt, september 2010)
- De paden op, de dijken over (in: De Ouwe Waerelt, september 2010)
- Departement Middelharnis-Sommelsdijk van het Nut (in: De Ouwe Waerelt, december 2010)
- De kanonnen van ... Middelharnis (in: De Ouwe Waerelt, december 2010)

- Han en Rien Boomsma – een kleurrijk stel (in een uitgave van de Vrienden van de Rijks HBS en van de Regionale Scholengemeenschap Goeree-Overflakkee)
- Wij gedenken ... (in een uitgave van de Vrienden van de Rijks HBS en van de Regionale Scholengemeenschap Goeree-Overflakkee)

Door adjunct-streekarchivaris J. Hoving:

- De watervloed van 1808 te Goedereede (in: De Ouwe Waerelt, maart 2010)
- ‘Met pericul hunnes levens’ (in: De Ouwe Waerelt, maart 2010)
- De atlas van Kips 175 jaar (in: De Ouwe Waerelt, maart 2010)
- IJspret en schaatssport (in: De Ouwe Waerelt, september 2010)
- Werkloosheid en werkverschaffing in Ouddorp in de jaren ‘30 (in: De Ouwe Waerelt, december 2010)

Verder is medewerking verleend aan de Open Monumentendagkrant 2010 en tekst aangeleverd voor de nieuwe gemeentegids van Dirksland.

tentoonstellingen

Het streekarchief heeft meegewerkt aan:

- Expositie Flakkeese joden in het Streekmuseum Goeree-Overflakkee
- Expositie oude foto’s Dirksland voor Open Monumentendag
- Expositie in het raadhuis van Melissant op Open Monumentendag
- Powerpointpresentatie bouwkunst negentiende eeuw t.b.v. Open Monumentendag

www.streekarchiefgo.nl

Begin december is de vernieuwde website online gegaan. Door gebruikmaking van een vernieuwd content management systeem is het gemakkelijker de site te beheren en aan te vullen met nieuwe informatie. Nieuw is de historische canon. Verder is de mogelijkheid foto’s en andere afbeeldingen te bekijken. Het is dan ook de bedoeling regelmatig nieuwe foto’s toe te voegen en zo de website geleidelijk aan uit te breiden. Veel werk voor het invoeren van gegevens en het klaarmaken voor de ingebruikname zijn verricht door Jelle Steemers, die tevens zal gaan fungeren als webmaster.

BEDRIJFSVOERING

huisvesting

Het streekarchief bestaat uit: twee archiefbewaarplaatsen, twee kantoorruimten, een ruime studiezaal en een quarantaineruimte voor de tijdelijke opslag van nieuw binnengebrachte archieven (in verband met onderzoek op schimmels, ongedierte, e.d.). Verder kan van alle faciliteiten die het gebouw biedt gebruik worden gemaakt, zoals vergaderruimte, e.d.. Voor het archief is vorig jaar een calamiteitenplan vastgesteld. Aan de huisvesting is het afgelopen jaar niets veranderd.

personeel

Er zijn drie vaste medewerkers, in dienst bij het ISGO:

- J.C. Both, streekarchivaris
- J. Hoving, adjunct-streekarchivaris
- M. Bos, archivist en medewerker studiezaal

Voor een dag in de week is F. van Bergen op detacheringbasis werkzaam bij het streekarchief. Hij is in vaste dienst bij de gemeente Middelharnis en is bij het streekarchief het semi-statisch archief van het ISGO op orde aan het brengen.

De streekarchivaris is bestuurslid van het Streekmuseum Goeree-Overflakkee, historische vereniging 'De Motte', redactielid van historisch tijdschrift 'De Ouwe Waerelt' en buitengewoon lid van Sociëteit Rethorica.

De adjunct-streekarchivaris is redactielid van historisch tijdschrift 'De Ouwe Waerelt'.

De volgende studiedagen/cursussen zijn door de medewerkers van het streekarchief bezocht:

- Voorlichting aanbesteding op 28 januari bij het ISGO
- Cursusdag historie in de bibliotheek op 29 maart bij het Streekarchief Voorne-Putten en Rozenburg
- Instructie werken met een content management systeem voor websites op 29 april bij VPRI in Rockanje
- Instructie tijdschrijven op 9 juni bij het ISGO
- Brainstormsessie document managementsysteem op 10 juni bij het ISGO
- Instructie Decos op 29 juni en 14 september bij het ISGO
- Workshop integriteit op 30 september bij het ISGO

vrijwilligers

Er zijn enkele vrijwilligers werkzaam in het archief. Zij inventariseren de kaartenverzameling, maken indexen op de registers van de burgerlijke stand en verrichten andere voorkomende werkzaamheden. Vanaf 18 september 2008 heeft het Genealogisch Centrum Goeree-Overflakkee onderdak gevonden bij het streekarchief. Deze stichting bestaat volledig uit vrijwilligers. Zij houden zich voornamelijk bezig met het verzamelen en rangschikken van familieberichten. Deze gegevens zijn op de studiezaal te raadplegen en vormen een welkome aanvulling op de burgerlijke stand, waarvan een deel nog niet openbaar is en nog op de gemeentehuizen aanwezig is. De computers op de studiezaal worden ook gebruikt door de vrijwilligers, die een aparte inlogcode hebben.

De vrijwilligers zijn:

- J.L. Lokker te Ouddorp (inventarisatie kaarten)
- H.F.B. Plasschaert te Hellevoetsluis (indexeren burgerlijke stand en GenLias)
- G.H.J. Plasschaert te Hellevoetsluis (indexeren burgerlijke stand en GenLias)
- E. Lassing-van Gameren te Oude-Tonge (inventarisatie archieven)
- M.J. van der Valk te Oosterhout (indexeren DTB en rechterlijke archieven)

- J.C.B. van Gils te Langstraat (indexeren archieven en andere voorkomende werkzaamheden)
- C. Braber te Ooltgensplaat (indexeren archieven en andere voorkomende werkzaamheden)
- J. Steemers te Nieuwe-Tonge (beheer website)

Dit jaar is afscheid genomen van Arjo van Gils. Hij heeft een baan gevonden bij Voogd & Voogd. Vanaf september is Corine Braber uit Ooltgensplaat voor twee dagen per week werkzaam als vrijwilligster.

Op 22 september zijn de medewerkers en de vrijwilligers een dagje naar Den Haag geweest. Zij hebben daar o.a. een rondleiding door het Nationaal Archief gehad en Meermanno, het museum van het boek, bezocht.

financiën

De jaarrekening over 2010 ziet er als volgt uit:

Kostensoort	Rekening	Primaire begroting	Begroot	Rekening	Verschil
	2009	2010	2010	2010	begroting / rekening
Inhuur personeel van derden	9.827	10.024	10.024	10.024	-
Onderhoud hard/software automatisering	334	2.030	2.030	1.218	812
Topografie/bibliotheek	4.012	4.500	4.500	4.438	62
Werkzaamheden door derden	771	1.200	1.200	1.476	276-
Reis- en verblijfkosten	312	500	500	496	4
Restaureren en digitaliseren	14.192	15.225	15.225	5.413	9.813
Verrekening kapitaallasten	16.805	16.805	16.805	16.805	0
Doorbelasting interne ondersteuning	61.607	84.898	88.108	77.776	10.332
Salariskosten	169.856	164.331	166.712	167.131	419-
Huisvestingskosten	104.039	115.433	111.320	108.175	3.145
	381.754	414.946	416.424	392.950	23.474
Baten					
Inkomsten personeel	1.903-	-	1.697-	1.697-	-
Vergoeding kopieerkosten	2.018	2.000	2.000	2.024	24-
Overige diensten (vergoeding ruimte)	4.707	3.972	3.972	3.881	91
Bijdrage waterschap Hollandse Delta	51.957	52.996	52.996	52.996	-
	56.778	58.968	57.271	57.204	67
	324.976	355.978	359.153	335.746	23.407

public relations

Het streekarchief is een instantie die er zich bij uitstek voor leent om regelmatig naar buiten te treden met nieuwtjes, zoals de overdracht van een archief, bijzonder fotomateriaal en natuurlijk een artikel of een item uit de historie. Er zijn goede contacten met de regionale pers en zij geven ook aan: heb je iets interessants, wij nemen het graag op.

Ook richting scholen en de lokale bestuurders zal goede voorlichting worden verstrekt over de taken van het streekarchief en wat er zoal te vinden is. Dit kan eventueel door het geven van rondleidingen. In dit verslag vindt u enkele overzichten van de activiteiten van het archief. Jaarlijks doet het streekarchief mee aan de Landelijke Archiefendag, die wordt gehouden in de Week van de Geschiedenis in oktober. Dit jaar was de Archiefendag op 16 oktober.

interne- en externe contacten

Als streekarchief wordt met verschillende personen en instanties contacten onderhouden: collega's van het ISGO, de gemeenten en het waterschap, vakgenoten, betrokken bestuurders, verenigingen, scholen, vrijwilligers, bezoekers van de studiezaal etc. Sommige overleggen vinden gestructureerd plaats, b.v. met vakgenoten (Kring van Zuid-Hollandse Archivarissen).

Medewerkers van het streekarchief zijn aanwezig geweest bij:

- 8 februari vergadering Erfgoedspoor met vertegenwoordigers van de scholen bij het ISGO
- 18 februari klankbordgroep bestemmingsplan buitengebied gemeente Middelharnis
- 4 maart 'onthulling' gerenoveerde havenkom van Sommeldijk
- 15 maart overleg voorbereiding Open Monumentendag
- 5 juni presentatie van het boek 'Pioniers van het Oude Land' van Leo van Putten in het oude raadhuis van Ooltgensplaat
- 5 juni opening Havendag Middelharnis
- 16 september inventarisatie erfgoedprojecten voor de gemeente Middelharnis
- 28 september bezoek scheepswerf Arnemuiden met een delegatie van de gemeente Middelharnis
- 29 september presentatie uitwerking Erfgoednota gemeente Middelharnis
- 12 oktober vergadering Erfgoedspoor met vertegenwoordigers van de scholen bij het ISGO
- 21 oktober presentatie onderzoek nadere uitwerkingen opgravingen Romeinse nederzetting in de Oude Oostdijk.
- 26 oktober evaluatie Open Monumentendag in het Diekhuis

BIJLAGEN

AANPAKKEN

**Archiefbewerkingplan
van het**

Streekarchief Goeree-Overflakkee

Voor de jaren

2010-2012

Februari 2010

Inleiding

Voor de komende jaren is het goed om in het verlengde van het werkplan 2009-2013 eens een nadere planning te maken op het gebied van de inventariseringwerkzaamheden. Er is gekozen voor een korte opsomming van werkzaamheden, die niet nader wordt uitgewerkt. Onder het inventariseren wordt verstaan: het maken van een beschrijvende inventaris. Het is de bedoeling deze archiefinventarissen via internet raadpleegbaar te maken. Verder moet een aanzienlijk deel van de archieven – ook die in het verleden reeds zijn geïnventariseerd – nog worden omgepakt in zuurvrije materialen (omslagen en dozen).

De primaire taak van het streekarchief is het op orde brengen van de archieven van de deelnemers i.c. de gemeenten en het waterschap. In de volgende bladzijden is weergegeven hoe het een en ander zal worden aangepakt en waar de prioriteiten liggen.

Archieven van derden worden in deze notitie even buiten beschouwing gelaten. Incidenteel zal een dergelijk archief door de archiefmedewerkers worden geïnventariseerd, maar de nadruk zal komen te liggen bij het op orde brengen van de ‘eigen’ archieven. Voor het ordenen en beschrijven van archieven van derden zou een beroep kunnen worden gedaan op (bekwame) vrijwilligers. Dit gebeurt overigens al bij de kaartencollectie.

Archieven van de (voormalige) gemeenten

De archieven van de gemeenten tot en met 1985 zijn bij de instelling van het streekarchief in 2005 overgedragen. Volgens de Archiefwet moeten archieven ouder dan twintig jaar – wanneer de voor vernietiging in aanmerking komende stukken zijn verwijderd – worden overgedragen aan een archiefbewaarplaats c.q. statisch archief, in dit geval het streekarchief. De stukken worden dan tevens openbaar.

Normaal gesproken worden in de archiefwereld zogenoemde ‘tienjarenblokken’ toegepast. Dus na tien jaar wordt er weer een deel van het archief overgebracht naar de archiefbewaarplaats. De periode 1986-1996 zal dan naar verwachting in 2016 worden overgedragen. Nu zijn er op dit moment (februari 2010) allerlei ontwikkelingen rondom een mogelijke herindeling van de gemeenten gaande. In hoeverre dit van invloed is op het proces van overdracht, is op dit moment nog niet te zeggen en wordt daarom buiten beschouwing gelaten. In het onderstaande wordt diverse malen het jaartal 1966 genoemd. In dit jaar heeft een gemeentelijke herindeling plaatsgevonden van 13 naar de huidige 4 gemeenten.

Archieven gemeente Dirksland

Toestand februari 2010

De archieven van de voormalige gemeenten Dirksland, Melissant, Herkingen, Roxenisse en Onwaard zijn volledig geïnventariseerd. Ook zijn zij voor 95% verpakt in zuurvrije omslagen. Van de Dirksland voor 1966 moet nog 9 strekkende meter worden omgepakt in zuurvrije materialen.

Het archief van de gemeente Dirksland van 1966 t/m 1985 zit in zuurvrije dozen, maar de archiefomslagen zijn niet van zuurvrij materiaal. Omdat dit geen historisch archiefmateriaal betreft en de stukken zelf ook niet zuurvrij zijn, heeft het geen hoge prioriteit om dit op korte termijn aan te pakken. Dit archief is toegankelijk door middel van een plaatsingslijst.

Bouwvergunningen: deze zijn vóór 1966 wat betreft Dirksland en Herkingen op straat opgeborgen, Melissant op jaartal. Voor Melissant is een nadere toegang gemaakt. De bouwvergunningen na 1966 zijn via een kaartenbak raadpleegbaar.

De planning

- 2010: ompakken archief Dirksland vóór 1966 afronden
- na 2012: beschrijvende inventaris maken archief Dirksland na 1966

Archieven gemeente Goedereede

Toestand februari 2010

De archieven van de voormalige gemeenten Goedereede, Ouddorp en Stellendam zijn volledig geïnventariseerd, maar zijn nog niet verpakt in zuurvrije omslagen. Het betreft hier 130 strekkende meter.

Het archief van de gemeente Goedereede van 1966 t/m 1985 zit in zuurvrije dozen, maar de archiefomslagen zijn (gedeeltelijk) niet van zuurvrij materiaal. Omdat dit geen historisch archiefmateriaal betreft en de stukken zelf ook niet zuurvrij zijn, heeft het geen hoge prioriteit om dit op korte termijn aan te pakken. Dit archief is toegankelijk door middel van een plaatsingslijst.

Bouwvergunningen: deze zijn zowel vóór als na 1966 voor het grootste deel via een kaartenbak raadpleegbaar. Voor de oude bouwvergunningen van Ouddorp is een nadere toegang gemaakt.

De planning

- 2010-2011: ompakken archieven vóór 1966
- na 2012: beschrijvende inventaris maken archief Goedereede na 1966

Archieven gemeente Middelharnis

Toestand februari 2010

Het archief van de voormalige gemeente Middelharnis tot 1930 is volledig geïnventariseerd. Van de periode 1930-1966 is ook een beschrijvende inventaris voorhanden, maar die dient aangepast/aangevuld te worden. Het archief van de voormalige gemeente Nieuwe-Tonge tot 1900 is ook volledig geïnventariseerd. Van de periode 1900-1966 is een voorlopige inventaris, die nog moet worden uitgewerkt. Datzelfde geldt voor het archief van de voormalige gemeente Stad aan 't Haringvliet tot 1966. Het archief van de voormalige gemeente Sommelsdijk is voor een belangrijk deel via een kaartenbak raadpleegbaar en moet nog worden omgezet tot een beschrijvende inventaris. Het betreft hier een omvangrijk archief van 65 strekkende meter.

De archieven zijn wel al voor 90% verpakt in zuurvrije omslagen. Er dient nog zo'n 25 strekkende meter te worden omgepakt. Het archief van de gemeente Middelharnis van 1966 t/m 1985 is gedeeltelijk verpakt in zuurvrije dozen, maar de archiefomslagen zijn niet van zuurvrij materiaal. Omdat dit geen historisch archiefmateriaal betreft en de stukken zelf ook niet zuurvrij zijn, heeft het geen hoge prioriteit om dit op korte termijn aan te pakken. Dit archief is toegankelijk door middel van een plaatsingslijst.

Bouwvergunningen: staan vanaf 1950 op straat en zijn direct toegankelijk. De oudere vergunningen van Nieuwe-Tonge en Sommelsdijk staan ook op straat, die van Middelharnis op jaartal. Deze laatste zouden nog op straat kunnen worden gezet. Van Stad aan 't Haringvliet zijn geen bouwvergunningen van vóór 1950 bewaard gebleven.

De planning

- 2010: beschrijvende inventarissen voormalige gemeenten Nieuwe-Tonge en Stad aan 't Haringvliet afronden
- 2010-2011: beschrijvende inventaris voormalige gemeente Middelharnis 1930-1966 aanpassen
- 2010-2012: beschrijvende inventaris maken van het archief van de voormalige gemeente Sommelsdijk
- bij de bovengenoemde inventarisatiewerkzaamheden zal gelijktijdig – waar nodig – het betreffende archief(onderdeel) worden voorzien van zuurvrije omslagen en dozen
- Na 2012: beschrijvende inventaris maken archief Middelharnis na 1966

Archieven gemeente Oostflakkee

Toestand februari 2010

Het archief van de voormalige gemeente Den Bommel is tot 1966 volledig geïnventariseerd, dat van de voormalige gemeente Ooltgensplaat tot 1931 en dat van de voormalige gemeente Oude-Tonge tot 1905. Van zowel Ooltgensplaat als van Oude-Tonge zijn er tot 1966 plaatsingslijsten gemaakt. Deze plaatsingslijsten zouden moeten worden omgewerkt tot beschrijvende inventarissen. De archieven van de gemeente Ooltgensplaat en Den Bommel en van Oude-Tonge zijn nog niet omgepakt in zuurvrije materialen. Het gaat hier om 160 strekkende meter. Het archief van de gemeente Oostflakkee van 1966 t/m 1985 zit in zuurvrije dozen,

maar de archiefomslagen zijn (gedeeltelijk) niet van zuurvrij materiaal. Omdat dit geen historisch archiefmateriaal betreft en de stukken zelf ook niet zuurvrij zijn, heeft het geen hoge prioriteit om dit op korte termijn aan te pakken. Dit archief is toegankelijk door middel van een plaatsingslijst.

Bouwvergunningen: deze zijn vanaf 1966 via een kaartenbak raadpleegbaar. De oudere bouwvergunningen staan op straat en zijn rechtstreeks raadpleegbaar.

De planning

- 2010-2011: ompakken archieven vóór 1966
- 2011-2012: van de archieven van Ooltgensplaat tussen 1931-1966 en Oude-Tonge 1905-1966 beschrijvende inventarissen maken
- na 2012: beschrijvende inventaris maken archief Oostflakkee na 1966

Archieven van voormalige polders en waterschappen

De archieven van de voorloper van het waterschap Goeree-Overflakkee (vóór 1981) zijn bij de instelling van het streekarchief in 2005 overgedragen. Het archief van het (voormalig) waterschap Goeree-Overflakkee is meegegaan naar het nieuwe waterschap Hollandse Delta. Dit archief is door medewerkers van waterschap Goeree-Overflakkee reeds geïnventariseerd. Op termijn wordt dit archief overgedragen aan het streekarchief. Dit kan zijn in 2015 bij een tien-jarenblok of in 2025 de wettelijke termijn van overdracht. Omdat dit archief al beschikt over een beschrijvende inventaris, is het voor dit plan verder niet aan de orde.

In de loop der eeuwen zijn er diverse zelfstandige polders ontstaan en later weer stapsgewijs gefuseerd, ieder met hun eigen archief. Het aantal overstijgt de honderd. Het leeuwendeel van deze archieven zijn in de loop der jaren door de adjunct-archivaris in zijn vroegere functie van waterschapsarchivaris voorzien van beschrijvende inventarissen. Hier en daar moeten nog enkele losse stukken worden toegevoegd. De volgende (grotere) waterschaparchieven moeten nog worden afgewerkt:

- 2010: Waterschap Flakkee
- 2010: Dijkkring Flakkee
- 2010: De polder Goeree

Verder staat er nog het omvangrijke archief over de kust van Goeree afkomstig van de Dienstkring Middelharnis van Rijkswaterstaat.

De planning

- 2010: de reeds geïnventariseerde archieven waar nodig aanvullen en inventarissen bijwerken
- 2010-2011: beschrijvende inventaris waterschap Flakkee afronden
- 2010-2011: beschrijvende inventaris dijkkring Flakkee aanvullen
- 2010-2011: beschrijvende inventaris polder Goeree aanvullen
- na 2012: beschrijvende inventaris maken archief kust Goeree

Archieven toegankelijk maken via internet

De website van het streekarchief is voorzien van een archievenoverzicht. Het is de wens dat mensen zoveel mogelijk archiefinventarissen via internet kunnen raadplegen. Hiertoe zullen de bestaande beschrijvende inventarissen worden omgezet in pdf-formaat. Het is dus zaak, dat zoveel mogelijk inventarissen up to date zijn. Naast het ompakken van archieven in zuurvrije materialen heeft het bijwerken van archiefinventarissen de eerste prioriteit. Het omzetten in pdf-formaat en het plaatsen op de website zijn op zich eenvoudige handelingen. Het ligt dan ook in de planning in 2010 zoveel mogelijk beschikbare inventarissen online te zetten.